

**ЕКСПЕРТНА СЛУЖБА
МВС УКРАЇНИ**

МВС УКРАЇНИ

**КИЇВСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР**

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

**ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ СУДОВОЇ
ВИБУХОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ**

Київ 2023

Відділ вибухотехнічних досліджень здійснює проведення вибухово-технічної експертизи за експертною спеціальністю 5.2 «Дослідження вибухових пристроїв, слідів та обставин вибуху».

Предмет дослідження:

- фактичні дані, пов'язані з встановленням належності виробів вибухових пристроїв і боєприпасів;
- стан і властивості вибухових речовин, вибухових пристроїв і боєприпасів;
- визначення уражаючої здатності та ступеня небезпечності при протиправному застосуванні або обігу вибухових речовин, вибухових пристроїв і боєприпасів;
- встановлення загальної групової належності та ідентифікації вибухових пристроїв і боєприпасів і їх складових частин за їх фрагментами або слідами вибуху;
- встановлення обставин вибуху, тобто виду та місця вибуху, способу приведення в дію та конструкцію пристрою;
- аналіз ситуації, яка передувала вибуху, та динаміки при вибуху;
- відновлення (реконструкція) вибухового пристрою та навколишньої речової обстановки місця події;
- орієнтовне визначення джерел надходження вибухових пристроїв, боєприпасів та їх складових частин до правопорушників;
- встановлення рівня спеціальних знань і професійних навичок осіб у вибухотехніці та інших галузях науки та техніки щодо виготовлення та застосування вибухових речовин, вибухових пристроїв, боєприпасів та їх складових частин.

Основні завдання:

- встановлення належності наданих на дослідження об'єктів до вибухових пристроїв і бойових припасів;
- встановлення типу (виду) вибухового пристрою;
- визначення конструктивних особливостей вибухового пристрою;
- визначення принципу дії вибухового пристрою і можливості його вибуху за певних обставин;
- встановлення слідів та обставин вибуху;
- встановлення придатності вибухового пристрою, вибухової речовини до вибуху;

Об'єкти дослідження.

Об'єкти вибухотехнічної експертизи – матеріальні носії інформації розподіляються на три групи.

До першої групи належать власне вибухотехнічні вироби, матеріали та речовини: вибухові речовини та їх пакування, капсулі та детонатори, вогнепровідні та детонуючі шнури, гранати, міни, снаряди, підривачі, запалювачі,

саморобні боєприпаси, саморобні вибухові пристрої, піротехнічні вироби, навчально-імітаційні засоби та їх залишки після вибуху або після застосування спеціальних засобів руйнування, а також предмети, що імітують вибухові речовини та вибухові пристрої.

Друга група включає всі інші матеріали, речовини та вироби, що пов'язані з підготовкою до злочину: інструменти, пристосування, література, одяг, що використовувалися при виготовленні або переробці вибухових речовин і вибухових пристроїв; побутові предмети, що мають сліди спільного зберігання з вибухонебезпечними виробами; засоби доставки вибухових пристроїв до місця вибуху, камуфляж і інші побутові предмети, а також інструменти та пристосування, що використовувались при виготовленні предметів, які імітують вибухові речовини та вибухові пристрої.

Третю групу складають предмети обстановки місця події, що несуть на собі сліди вибуху, а також інструменти, які використовувались при знешкодженні, та залишили сліди на відповідних частинах вибухотехнічних виробів.

Орієнтовний перелік вирішуваних питань:

- чи не підірвано в даному місці вибуховий пристрій? Якщо так, то до якого виду пристроїв він належить (які особливості його конструкції, країна-виробник, тощо)?
- чи є предмети, знайдені на місці події (в тілі потерпілого), частинами вибухового пристрою? Якщо так, то до якого виду пристроїв вони належать?
- яким способом, саморобним чи промисловим, виготовлено вибуховий пристрій?
- який спосіб підризу був застосований в цьому випадку?
- якщо підірвано боєприпаси, до якого виду вони належать (гранати, міни, снаряди, тощо)?
- чи здатний даний пристрій викликати вибух? Якщо не здатний, то з яких причин?
- чи містять надані експерту матеріали дані, що вказують на характерні риси особи, що виготовила вибуховий пристрій (професійні навички, ступінь обізнаності з технологією виготовлення і використання вибухових пристроїв, тощо)?
- чи однакова конструкція саморобного вибухового пристрою, частини якого знайдені на місці події, та макета наданого на дослідження?

Рекомендації:

Вилучені з місця події вибухові матеріали в розрядженому стані та інші криміналістичні сліди впаковуються слідчим за участю спеціаліста-вибухотехніка НПУ та криміналіста (за потреби) відповідно до частини 5 ст. 237 КПК України. До кожного впакування з вибуховим матеріалом спеціалісти-вибухотехніки НПУ складають пакування вибухонебезпечних предметів так, щоб унеможливити їх вільне переміщення в упакуванні. При цьому перевага надається прозорому

упакуванню (спеціальний пакет), якщо це не зашкодить збереженню об'єктів дослідження. Вибухові речовини та їх проби вміщуються в скляну, або картонну, або паперову тару. Упакування має забезпечувати збереження індивідуальних ознак виявлених вибухових матеріалів (запобігати змішуванню вибухових речовин або їх слідів тощо);

На виявлені предмети, які зовні нагадують вибухові матеріали або їх частини (імітують зовнішній вигляд або конструкцію вибухового пристрою), але не містять вибухових речовин (відсутність яких не є очевидною для особи, що не має спеціальних знань), піротехнічні засоби та їх елементи в разі їх вилучення також складається Довідка про категорію вибухонебезпечності, в якій зазначається, що виявлені предмети не належать до жодної з категорій вибухонебезпечності. Її складають до кожного упакування й надалі зберігають разом з вилученими предметами.

Якщо безпечні об'єкти впаковуються без оформлення Довідки про категорію вибухонебезпечності та без зазначення в протоколі огляду стану їх небезпечності, на спеціальних пакетах на видному місці обов'язково мають бути такі реквізити:

- напис «Безпечно»;
- підпис, прізвище та ініціали спеціаліста-вибухотехніка НПУ;
- номер спеціального жетона спеціаліста-вибухотехніка НПУ.

Під час надання матеріалів для проведення експертизи обов'язковим є надання з кожним упакуванням оригіналу Довідки про категорію вибухонебезпечності для таких об'єктів дослідження:

- вибухових матеріалів;
- проб вибухових речовин у кількості, достатній для безпечного проведення дослідження (вагою до 5 г).

Не потребується надання Довідки про категорію вибухонебезпечності, зазначення в протоколі огляду відомостей щодо безпечності об'єктів, наявності написів на впакуваннях про їх безпечний вміст (напис «Безпечно» та підпис, прізвище, ініціали, номер спеціального жетона спеціаліста-вибухотехніка НПУ) для об'єктів, пов'язаних із оглядом місця вибуху, вилученням або знешкодженням (знищенням) вибухових матеріалів, а саме:

- проб ґрунту (у тому числі контрольних проб ґрунту);
- змивів, вилучених із метою виявлення слідів вибухової речовини (у тому числі контрольних зразків);
- змивів, вилучених із метою виявлення слідів біологічного походження;
- слідів рук, вилучених на дактилоскопічну плівку;
- частин одягу та взуття постраждалих від вибуху (або трупів), якщо їх було вилучено не на місці вибуху, а в закладі охорони здоров'я, де постраждалим надавалася медична допомога (або установі Міністерства охорони здоров'я України, де проводилася судово-медична експертиза трупа), а також осколки з тіла постраждалого або трупа.